

USNESENÍ

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Slavomíra Nováka a soudkyň Mgr. Jany Jurečkové a Mgr. Andrey Veselé v právní věci

žalobce

Mgr. Ing. J. B., advokát

se sídlem X

zastoupený Mgr. Filipem Maříkem, advokátem

se sídlem Mikulášská 455, 326 00 Plzeň

proti

žalovanému 1.

Obvodní soud pro Prahu 10

se sídlem 28. pluku 1533, 100 00 Praha 10

žalovanému 2.

Vězeňská služba ČR

se sídlem Soudní 1672, 140 00 Praha 4

o žalobě proti nezákonnému zásahu žalovaného

takto:

I. Žaloba se odmítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou ze dne 3. 2. 2022 dovolává ochrany proti nezákonným zásahům žalovaných, které spatřuje v následujících skutečnostech.
2. Žalobce se jako advokát svého klienta účastnil dne 31. 1. 2022 soudního jednání u Obvodního soudu pro Prahu 10 vedeného ve věci sp. zn. 8 C 1/2021. Žalobce od samého počátku řízení neměl nasazený respirátor, přičemž byl samosoudkyně Mgr. A. L. vyzván, aby si respirátor nasadil. Žalobce toto odmítl s vysvětlením, že nemá povinnost nosit v jednací síni respirátor, a to s ohledem na výjimku stanovenou mimořádným opatřením Ministerstva zdravotnictví ze dne 27. 10. 2021, č. j. MZDR 15757/2020-61/MIN/KAN (dále jen „**mimořádné opatření**“). Soudkyně následně sdělila žalobci, že pokud si respirátor nenasadí, musí opustit jednací síň, což žalobce s odkazem jím tvrzenou výjimku z nošení respirátoru odmítl. Soudkyně poté vydala opatření, že všichni v jednací síni musí mít respirátor, přičemž žalobce na toto soudkyni sdělil, že takovou pravomoc nemá. Soudkyně povolala do jednací síně justiční stráž a žalobce se podrobil výzvě justiční stráže a z jednací síně za asistence justiční stráže odešel. Následně se žalobce do jednací síně vrátil s nasazeným respirátorem jako veřejnost, která má povinnost nosit respirátor, nerozhodne-li předseda senátu jinak a takto v jednací síni strávil celou dobu řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje J.V.

3. Žalobce uvádí, že jako advokát zastupující účastníka řízení má na základě mimořádného opatření právo nenosit v jednacích síni respirátor, a to ve smyslu výjimky stanovené v čl. I odst. 2 písm. t) mimořádného opatření: *„Zákaz podle bodu 1 se nevztahuje na: ... t) soudce, přísedící, státní zástupce, obviněné a jejich obhájce, účastníky civilních, správních a ústavních soudních řízení a jejich zástupce, svědky, znalce, tlumočníky a další osoby, o kterých tak rozhodne soud, a to v místě a době soudního řízení,...“*.
4. Z konstrukce celého mimořádného opatření a jeho odůvodnění dle žalobce vyplývá, že osoby vyjmenované ve výjimce nemají povinnost k nošení roušky. Jen ze zbytkové klauzule *„a další osoby, o kterých tak rozhodne soud, a to v místě a době soudního řízení“* vyplývá soudu oprávnění rozhodovat o tom, že i další, ve výjimce výslovně neuvedené osoby, nemusejí v jednacích síních nosit respirátor. Z konstrukce všech výjimek uvedených v mimořádném opatření v čl. I odst. 2 vyplývá, že jsou zde uvedeny specifické osoby v každé výjimce tak, jak jsou uvedeni právní zástupci účastníků soudních řízení pod písm. t). Žalobce dovozuje, že kdyby byla výjimka postavena na tom, že soudu je dáno oprávnění rozhodovat o všech osobách v jednacích síních, pak by logicky nebyly jmenovitě zmíněny některé z těchto osob výslovně ve výjimce a výjimka by byla konstruována podstatně jednodušeji. I odůvodnění výjimky ve smyslu možnosti sledovat tváře zúčastněných dle žalobce jednoznačně a logicky spěje k jedinému výkladu, a to že osoby výslovně vyjmenované ve výjimce nemají povinnosti nosit roušku.
5. Žalobce se vyjádřil i k otázce procesní legitimace jak své (aktivní), tak žalovaného (pasivní). Žalobce uvádí, že v případě rozhodování o nošení respirátoru v jednacích síních není předseda senátu v pozici soudce rozhodujícího soudní spor. Nošení respirátoru je hygienickou záležitostí a nemá s účelem občanského soudního řízení ničeho společného. Takovéto rozhodování není rozhodování nezávislého soudce, ale jedná se o rozhodování v rámci výkonu státní správy na úseku hygieny, a to ve smyslu zmocnění právní normou, která nemá s výkonem soudní pravomoci a účelu občanského soudního řízení ničeho společného. S tímto odůvodněním pak žalobce navrhuje, aby městský soud rozhodnul, že
 - a. požadavek/rozhodnutí samosoudkyně Mgr. A. L., aby žalobce měl při jednání nasazen respirátor, byl/o nezákonný/é;
 - b. postup justiční stráže vůči žalobci a jeho vyvedení z jednacích síní z důvodu, že si na základě výzvy samosoudkyně nenasadil respirátor, byl nezákonný;
 - c. se zakazuje Obvodnímu soudu pro Prahu 10 požadovat po žalobci, aby nosil respirátor v rámci soudního jednání, ve kterém žalobce vystupuje jako právní zástupce účastníka.
6. Městský soud podanou žalobu přezkoumal a dospěl k závěru, že je nutné ji odmítnout podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. pro nezhojitelnou vadu řízení spočívající v absenci pravomoci správních soudů k projednání dané věci.
7. Podle § 2 s. ř. s.: *„Ve správním soudnictví poskytují soudy ochranu veřejným subjektivním právům fyzických i právnických osob způsobem stanoveným tímto zákonem a za podmínek stanovených tímto nebo zvláštním zákonem (...).“*
8. Podle § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.: *„Soudy ve správním soudnictví rozhodují o žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné, orgánem územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobou nebo jiným orgánem, pokud jim*

bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy, (dále jen "správní orgán")."

9. Podle § 4 odst. 1 písm. c) s. ř. s.: „*Soudy ve správním soudnictví rozhodují o ochraně před nezákonným zásahem správního orgánu.*“
10. Podle § 117 odst. 1 o. s. ř.: „*Předseda senátu zahajuje, řídí a končí jednání, uděluje a odnímá slovo, provádí dokazování, činí vhodná opatření, aby zajistil splnění účelu jednání, a vyhláší rozhodnutí. Dbá přitom, aby jednání probíhalo důstojně a nerušeně a aby věc mohla být úplně, spravedlivě a bez průtahů projednána.*“
11. Podle § 54 o. s. ř.: „*Toho, kdo hrubě ruší pořádek, může předseda senátu vykázat z místa, kde se jedná. Je-li vykázán účastník, může být jednáno dále v jeho nepřítomnosti.*“
12. Městský soud se neztotožnil s žalobcovou argumentací, že v dané věci disponuje aktivní žalobní legitimací, neboť žaloba směřuje proti opatření samosoudkyně učiněném v rámci ústního jednání. Správní soudy poskytují ochranu mimo jiné proti nezákonným zásahům správních orgánů, což je legislativní zkratka vymezená v § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s. – orgán moci výkonné, orgán územního samosprávného celku, jakož i fyzická nebo právnická osoba nebo jiný orgán, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy.
13. V nynější věci je sporné, zda žalobcem žalovaná jednání spadají pod veřejnou správu.
14. Vyčerpávající definice veřejné správy neexistuje, Nejvyšší správní soud nicméně ve své rozhodovací činnosti vychází z jejího doktrinárního vymezení jako správy veřejných záležitostí, která je projevem realizace výkonné moci ve státě, včetně specifického postavení tzv. veřejnoprávní samosprávné moci. Negativně ji lze vymezit jako souhrn státních činností, které nejsou zákonodárstvím, soudnictvím ani vládou (srovnej např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2010, č. j. 2 As 24/2010-53).
15. Mezi veřejnou správu řadí též státní správu soudů (srovnej např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2008, č. j. 2 Aps 4/2008-138, č. 1718/2008 Sb. NSS), jejímž úkolem je vytvářet soudům podmínky k řádnému výkonu soudnictví, zejména po stránce personální, organizační, hospodářské, finanční a výchovné, a dohlížet způsobem a v mezích tímto zákonem stanovených na řádné plnění úkolů soudům svěřených (§ 118 odst. 1 zákona o soudech a soudcích). Státní správu soudů je třeba důsledně oddělovat od soudnictví, jelikož její výkon nesmí zasahovat do nezávislosti soudů (§ 118 odst. 1 zákona o soudech a soudcích).
16. Žalobcem žalovaná jednání nepředstavují úkony, které by bylo možné podřadit pod státní správu soudů, jelikož jde o postupy v občanském soudním řízení, konkrétně postupy v rámci ústního jednání. Podle § 117 odst. 1 o. s. ř. předseda senátu (resp. samosoudce) *zahajuje, řídí a končí jednání, uděluje a odnímá slovo, provádí dokazování, činí vhodná opatření, aby zajistil splnění účelu jednání, a vyhláší rozhodnutí. Dbá přitom, aby jednání probíhalo důstojně a nerušeně a aby věc mohla být úplně, spravedlivě a bez průtahů projednána.*
17. Právě s odkazem na tuto normu městský soud nesouhlasí s názorem žalobce, že výkon soudnictví se zužuje *de facto* na pouhou rozhodovací činnost soudu v úzkém slova smyslu. Nepochybně k ní patří i další činnosti spadající do širšího okruhu pravomocí, jimiž je soud nadán ve vztahu k dosažení účelu a smyslu řízení. Lze do určité míry souhlasit, že žalovaná jednání *a priori* nesouvisí se samotnou rozhodovací činností, nicméně městský soud má za

to, že i přesto je nutné je kategorizovat jako výkon soudní moci v rámci civilního řízení, a nikoliv jako výkon veřejné správy.

18. Mimořádné opatření v čl. I odst. 1 stručně řečeno vymezuje povinnost všech fyzických osob k nošení ochrany dýchacích cest (respirátoru s filtrační účinností alespoň 94 % dle příslušných norem, které brání šíření kapének) ve vnitřních prostorách, a to za účelem zamezení šíření nemoci Covid-19. Čl. I odst. 2 mimořádného opatření pak stanovuje celou řadu výjimek z této povinnosti, přičemž výjimka vymezená pod písmenem t) stanoví, že povinnost podle čl. I odst. 1 mimořádného opatření se nevztahuje na „*soudce, přísedící, státní zástupce, obviněné a jejich obhájce, účastníky civilních, správních a ústavních soudních řízení a jejich zástupce, svědky, znalce, tlumočníky a další osoby, o kterých tak rozhodne soud, a to v místě a době soudního řízení*“. Uvedenou výjimku je nutné vykládat tak, že „normálním“ stavem je plnění povinnosti podle čl. I odst. 1, tedy nošení respirátoru při soudním jednání ve vnitřních prostorech (v soudní síni), přičemž tato povinnost se vztahuje na všechny zúčastněné. Pouze na základě rozhodnutí soudu (předsedy senátu či samosoudce) je možné za účelem zajištění účelu řízení nařídit, aby si konkrétní osoba respirátor sejmula. Jak vyplývá z odůvodnění mimořádného opatření, účelem je, „*aby používání ochranných prostředků nenarušilo řádný průběh soudního procesu, protože možnost sledovat výraz tváře osob zúčastněných na soudním řízení přispívá k poznatkům důležitým pro soudní řízení*“.
19. Výklad uvedené výjimky předestřený žalobcem není možné akceptovat, neboť se míjí s účelem mimořádného opatření. Je logické, že účelem daného opatření je ochrana veřejného zdraví. Z hlediska zdravotního je nepochybně bezpečnější výklad, podle kterého všechny osoby přítomné na ústním jednání nošením respirátoru chrání sebe i ostatní před šířením nemoci Covid-19 a v případě nutnosti soud rozhoduje o konkrétní výjimce dle své potřeby (např. výslech svědka). Lze tedy konstatovat, že pravomoc soudu založená čl. I. odst. 2 písm. t) mimořádného opatření souvisí s vedením řízení, a to s ohledem na nestandardní podmínky způsobené mimořádným opatřením, jehož účelem je ochrana veřejného zdraví.
20. Pro názornost si městský soud dovoluje uvedenou situaci přirovnat např. k povinnosti vstupovat do jednací síně s nepokrytou hlavou (§ 11 odst. 3 vyhlášky č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy). Tato povinnost je stanovena za účelem důstojnosti soudního jednání, což je věc rovněž povinností primárně nesouvisející *stricto sensu* se samotnou rozhodovací činností soudu. Ryze hypoteticky, pokud by si žalobce odmítnul sundat klobouk a předseda senátu/samosoudce mu nakázal si klobouk sejmout z hlavy, nepochybně by mohl trvat na vynucení splnění této povinnosti, a to např. uložením pořádkové pokuty, či vykázáním (v rámci občanského soudního řízení dle § 53 a § 54 o. s. ř.). Obdobně pak měla samosoudkyně Mgr. L. v daném případě pravomoc učinit opatření k vynucení povinnosti, kterou měl žalobce, když byl přítomen na ústním jednání ve věci.
21. Tento závěr plně odpovídá rovněž oddělení zákonné úpravy *organizace* soudů, včetně obecné úpravy obsazení soudu a pravidel vztahujících se k rozvrhu práce v zákoně č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích (§ 3 odst. 1 a § 41 až § 45) a *postupu v konkrétním řízení*, který upravuje o. s. ř., podle něhož v řízení před soudem jedná a rozhoduje senát nebo samosoudce určený podle rozvrhu práce (§ 36 o. s. ř.), což nepochybně zahrnuje i zajištění řádného průběhu ústního jednání v dané věci a zajištění dodržení povinností stanovených pro konání ústního jednání.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

22. Z uvedeného důvodu je pak nutné odmítnout i žalobu ve vztahu ke druhému žalovanému, tedy k Vězeňské službě ČR (v rámci níž jsou služebně zařazeni příslušníci justiční stráže). Justiční stráž v daném případě pouze realizovala pokyn samosoudkyně Mgr. L., což nelze vnímat jako výkon veřejné správy.
23. Z uvedeného vyplývá, že městský soud musí odmítnout rovněž návrh žalobce, aby se první žalovaný zdržel stejného zásahu v budoucnu, neboť dané jednání nepředstavuje nezákonný zásah ve smyslu § 82 a násl. s. ř. s.
24. Městský soud shrnuje, že pokyn soudu k nasazení respirátoru, a tedy dodržení povinnosti ve smyslu mimořádného opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 27. 10. 2021, č. j. MZDR 15757/2020-61/MIN/KAN, nepředstavuje výkon veřejné správy, nýbrž výkon soudní moci. Správní soudy tedy nemají k přezkumu postupů učiněných při jednání v rámci občanského soudního řízení pravomoc; to přísluší civilním soudům v řízení o opravných prostředcích, které žalobce může využít k ochraně svých domněle či skutečně dotčených práv.
25. Výrok o náhradě nákladů řízení městský soud přijal s odkazem na § 60 odst. 3 s. ř. s., podle kterého žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla žaloba odmítnuta.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha dne 15. února 2022

JUDr. Slavomír Novák v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.